

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľky: **C. T.**, zastúpenej advokátom JUDr. V. B. proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, **o výšku starobného dôchodku**, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 3. júla 2009, č.k.1Sd/21/2009-36, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3. júla 2009, č.k. 1Sd/21/2009–36, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd rozsudkom z 3. júla 2009, č.k. 1Sd/21/2009-36, potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 28. januára 2008 číslo X. v spojení s rozhodnutím odporkyne č. X. z 11. mája 2009, ktorými odporkyňa podľa § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla žiadosť navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku s odôvodnením, že navrhovateľka má priznaný starobný dôchodok podľa § 26 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a nespĺňa

podmienky ustanovenia § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Zároveň súd účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania.

Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľka dovŕšila vek potrebný na vznik nároku na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 a do 31. decembra 2004 zároveň splnila podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005. Vzhľadom na to, že jej bol rozhodnutím odporkyne z 15. júla 2006 podľa § 26 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení od 1. januára 2005 priznaný pomerný starobný dôchodok, nemohla spĺňať podmienky na priznanie starobného dôchodku podľa § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a to aj vzhľadom na § 273 ods. 2 tohto zákona.

Navrhovateľka vo včas podanom odvolaní proti rozsudku namietla, že krajský súd nedostatočne zistil skutkový stav. Nezaoberal sa dostatočne podmienkami priznania pomerného starobného dôchodku a plného starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v porovnaní s právnou úpravou podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Podľa právneho stavu, platného k 31. decembru 2003 (podľa zákona č. 100/1988 Zb.) nespĺňala podmienku trvalého pobytu na území Slovenskej republiky a doby zamestnania pre priznanie starobného dôchodku, preto jej tento nebol priznaný. Zákonodarca jasne rozlišuje medzi pomerným starobným dôchodkom a starobným dôchodkom. Od 1. januára 2005 jej nemal byť priznaný pomerný starobný dôchodok podľa § 26 zákona č. 100/1988 Zb., ale starobný dôchodok podľa § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu, v plnom rozsahu jej vyhovel a priznal jej náhradu trov konania.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľky nepovažovala za dôvodné. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku podľa § 273 ods. 5 a v spojení s § 112 zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa § 112 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka priznala v nižšej sume, ako patrí.

Podmienkou vzniku nároku na *starobný dôchodok* podľa § 21 zákona č.100/1988 Zb. bolo, okrem iného, získanie minimálne 25 rokov zamestnania.

Podľa § 26 ods.1,2 zákona č.100/1988 Zb. občan má nárok na pomerný starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 10 rokov a dosiahol vek aspoň 65 rokov. Žena má nárok na pomerný starobný dôchodok tiež, ak bola zamestnaná najmenej 20 rokov a dosiahla vek aspoň 60 rokov.

Na dávky a služby nemali podľa § 103 zákona č.100/1988 Zb. nárok občania, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

V konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky za obdobie pred 1.januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanoveným (§ 259 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení).

Podľa § 259 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.januára 2005 v konaniach o *dávkach* dôchodkového zabezpečenia, na ktoré nevznikol nárok do 31.decembra

2003 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005 (§ 259 ods. 1) z dôvodu nesplnenia podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky a ktoré do 31. decembra 2004 neboli právoplatne skončené, sa rozhodne po 31. decembri 2004 podľa tohto zákona. Podmienka trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa od 1. januára 2005 považuje za splnenú. O dávkach dôchodkového zabezpečenia podľa prvej vety, ktoré neboli priznané a o ktorých bolo do 31. decembra 2004 právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne znovu na žiadosť poistenca.

Podľa § 273 ods.2 zákona č.461/2003 Z.z. poistenec, ktorý dovŕšil vek potrebný na nárok na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 **a podmienku potrebnej doby zamestnania podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 splní len s pripočítaním obdobia dôchodkového poistenia získaného po 31. decembri 2003**, má nárok na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Výška starobného dôchodku alebo pomerného starobného dôchodku tohto poistenca sa určuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Podľa § 273 ods.5 zákona č.461/2003 Z.z. **poistenec, ktorý dovŕšil vek potrebný na nárok na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 a nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok do 31. decembra 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005 (§ 273 ods. 2)**, má nárok na starobný dôchodok podľa tohto zákona, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil vek najmenej 62 rokov. Nárok na starobný dôchodok vzniká najskôr od 1. januára 2005.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľke nevznikol nárok na priznanie starobného dôchodku podľa § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. Na území Československej socialistickej republiky získala 20 rokov zamestnania (vrátane štúdia) - dobu zamestnania teda nezískala v rozsahu potrebnom pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21 zákona č.100/1988 Zb. Vek 60 rokov dovŕšila 24.júna 1995, k tomuto dňu spĺňala podmienku potrebnej doby zamestnania podľa § 26 ods.2 zákona č.100/1988 Zb., keďže však nespĺňala podmienku

trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, nárok na pomerný starobný dôchodok jej do 31.decembra 2003 nevznikol a jej žiadosť o pomerný starobný dôchodok z 3.septembra 1999 bola zamietnutá právoplatným rozhodnutím odporkyne z 5.októbra 1999. Na základe žiadosti z roku 2006 jej bol rozhodnutím odporkyne z 15.júla 2006 podľa § 26 zákona č.100/1988 Zb. a § 259 ods.2 zákona č.461/2003 Z.z. priznaný pomerný starobný dôchodok od 1.júla 2005, teda odo dňa účinnosti ustanovenia § 259 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. Týmto okamihom bola u navrhovateľky splnená podmienka trvalého pobytu na území Slovenskej republiky a vznikol jej nárok na priznanie pomerného starobného dôchodku podľa § 26 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Odvolací súd zhodne s krajským súdom a odporkyňou je toho názoru, že ustanovenie § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení možno použiť iba v spojení s § 273 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Ustanovenie § 273 ods.5 priamo odkazuje na ustanovenie § 273 ods.2 zákona č.462/2003.

Ustanovenie § 273 ods.5 zákona č. 461/2003 Z.z. sa vzťahuje len na osoby, ktoré dovŕšili vek 62 rokov a ktoré do 31.decembra 2004 nesplnili podmienku potrebnej doby zamestnania podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (25 rokov podľa § 21, resp. 20 rokov podľa § 26 ods.2 zákona č.100/1988 Zb.) ani s pripočítaním obdobia dôchodkového poistenia získaného po 31. decembri 2003, získali však aspoň 10 rokov poistenia.

Uvedené ustanovenie nie je možné aplikovať na prípad navrhovateľky, ktorá dovŕšila dôchodkový vek potrebný pre vznik nároku na starobný dôchodok i pomerný starobný dôchodok pred 1.januárom 2004 a súčasne splnila podmienku potrebnej doby zamestnania pre priznanie pomerného starobného dôchodku bez potreby pripočítania doby dôchodkového poistenia získanej po 31. decembri 2003. Nárok na pomerný starobný dôchodok je vznikol podľa § 259 ods.2 zákona č.461/2003 Z.z. od 1.januára 2005 zákonnou fikciou splnenia podmienky trvalého pobytu (§ 103 zákona č.100/1988 Zb.).

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 28. januára 2008 číslo X. v spojení s rozhodnutím číslo X. z 11. mája 2009 je v súlade so zákonom a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľka nebola úspešná ani v odvolacom konaní a odporkyni trovy nepatria.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. apríla 2010

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová